

Bertus Stormink: 'De bank en de accountant moeten ondernemers meer bewust maken van financiële risico's'

Niet failliet, wel in het rood

In goede tijden sparen en op de kosten blijven letten. Dat is de kern van het betoog van Bertus Stormink, hoofd advies bij accountantskantoor Countus. Scherp zijn op de kosten wil echter niet zeggen dat investeringen in de ijskast moeten. 'Veehouders moeten meer investeren in doelmatigheid.'

tekst **Tijmen van Zessen**

Door zijn lange loopbaan in de agrarische sector is er voor Bertus Stormink (58) niets nieuws meer onder de zon. Het hoofd bedrijfsadvies van accountantskantoor Countus ziet de crisis in de melkveehouderij met lede ogen aan, maar voegt er snel aan toe dat collega-agrariërs in de akkerbouw, glastuinbouw en intensieve veehouderij al langer omgaan met wisselende opbrengstprijzen en kosten. Voor hen is dat inmiddels gemeengoed.

Wat kunnen de melkveehouders van hen leren?
 'Melkveehouders moeten in goede tijden een basis leggen voor slechte tijden. Ook in goede tijden scherp op de kosten letten en het geld op een verantwoorde manier uitgeven. Dat betekent geen nieuwe trekker kopen in een goed jaar als de oude nog minstens vijf jaar meegaat. Verder is doelmatig investeren belang-

rijk. Als een dertig jaar oude stal niet meer voldoet, is een nieuwe stal een goede investering, maar de vraag is hoe luxe die stal moet zijn. Wie een nieuwe stal bouwt die dertig procent duurder is dan die van zijn collega's zet zichzelf op achterstand.'

Welke investeringen in een stal zijn wat u betreft doelmatig?

'Ik ben een fan van automatisch melken. Het gaat erom zo veel mogelijk melk te produceren met zo min mogelijk arbeid. Dat is doelmatig. Een melkrobot leidt bovendien tot arbeidsverlichting. Er zijn veel veehouders die roofofbouw plegen op hun eigen lichaam en op hogere leeftijd last krijgen van versleten ledematen. Je kunt geen 250 koeien melken op de zelfde manier als dat je er 60 melkt. Dus maak maximaal gebruik van automatisering.'

Spreekt u uzelf nu niet tegen? Automatisering is niet goedkoop.

'Bij elke investering draait het om de kosten en de opbrengsten. Dat betekent dat een veehouder zich moet laten informeren, adviseren en voorrekenen. Dat proces is al zo lang bezig als er boeren zijn. De overgang van het paard naar de trekker kostte ook extra geld, maar de paarden zijn wel verdwenen.'

Even terug naar de realiteit van vandaag. Met welke vragen komen melkveehouders naar uw kantoor? Wat moeten melkveehouders nu doen?

'Voor de korte termijn vragen veehouders zich af hoe ze deze periode doorkomen, hoe ze aan hun financieringsverplichtingen kunnen voldoen. Het meest simpel is een streep zetten door de aflossingen. Hier zijn de banken in de meeste gevallen wel toe bereid. Als de melkprijs

weer boven de dertig cent uitkomt kunnen de meeste bedrijven weer normaal aflossen.'

En voor de lange termijn?

'Bedrijven die echt problemen hebben draaiden altijd al matig en zijn een te hoge financiering aangegaan. De melkveehouderij gaat de kant op van de varkenscyclus en moet daarmee leren omgaan. Dat betekent sparen in goede tijden, maar ook extra aflossen kan een strategie zijn. Niet tot de laatste cent, want dan is er niets meer op het moment dat er weer een slechte periode aanbreekt.'

'Helaas volgt op veel melkveebedrijven

langen los te laten, is er in Europa een systeem denkbaar zoals dat in Canada. Dan staat er een muur om Europa en is er een kostendekkende melkprijs. Het systeem is perfect, maar de politieke realiteit is een andere.'

Deskundigen zeggen doorgaans dat faillissementen zich in de melkveehouderij niet voordoen. Bent u het daarmee eens?

'Wij hebben een steekproef gedaan uit ons klantenbestand, waarbij een gemiddelde bedrijfsomvang van 800.000 kilo melk dit jaar uitkomt op een fiscaal verlies van veertigduizend euro. Tel daarbij op de afschrijvingen en er blijft 25.000 euro aan cashflow over. Dat is voor de

hartiger geweest toen er in 2007 hoge melkprijzen werden betaald.'

Maken banken dan juist nu ook een pas op de plaats?

'Op een bepaald moment gebeurt dat ook wel. Er worden in toenemende mate financieringsvoorstellen afgewezen. En ook wij als accountant hebben die rol van bewust maken dat niet elke investering haalbaar is.'

'Als je met de huidige melkprijs quotum koopt, weet je bij voorbaat dat het geld kost. En als de melkprijs de komende jaren uitkomt op twintig cent per kilo, dan blijft dat ook zo. Maar ik bestrijd de conclusie dat elke melkveehouder tot

'Ik bestrijd de conclusie dat de veehouder tot 2015 geen quotum meer moet kopen'

de kostprijs de melkprijs; melkveehouders geven het verdiende geld direct weer uit. Het ontbreekt melkveehouders nog wel eens aan een langetermijnvisie. Misschien is het voor iemand die alleen wil melken, melken en melken, beter om de jongvee-opfok af te stoten. En wie grond aankoopt om mestafzet te voorkomen, moet zich afvragen of dat wel de meest economische oplossing is.'

Hoe kijkt u aan tegen staken voor een kostendekkende melkprijs?

'Ik wens iedereen een melkprijs van veertig cent en begrijp de acties. Als de politiek het erover eens wordt exportbe-

meeste bedrijven te weinig om van te leven, laat staan dat er nog ruimte is voor aflossingen of vervangingsinvesteringen. Maar failliet gaat een bedrijf zo maar niet. Grondgebonden bedrijven hebben al snel voldoende onderpand.'

Blijven banken daarom ook geld lenen voor quotum?

'Banken verdienen geld aan het uitlenen van geld. Elke financiering is dus ook in hun belang. Maar het is de ondernemer die kiest. Een bank moet ondernemers bewust maken van de risico's. En ook de banken zijn niet ongevoelig voor de sentimenten in de markt, ook zij zijn ruim-

2015 geen quotum zou moeten kopen. Het is maar de vraag of de aanwezige productierechten na 2015 geen toegevoegde waarde meer hebben. Ik ben er niet gerust op dat de overheid na 2015 zegt: "Ga nu maar dertig procent meer koeien houden." Dat kunnen redenen zijn om voor de lange termijn toch te investeren in quotum.'

Sommigen zeggen dat de echte 'ondernemers' nu overblijven. Is dat ook uw visie?

'Ik heb niet de indruk dat er op dit moment door de slechte prijzen meer veehouders stoppen. Dat er bedrijven stoppen is een natuurlijk proces dat altijd aan de gang is. Dit jaar is voor niemand gemakkelijk, maar gezinsbedrijven hebben een enorme veerkracht. Op hoofdlijnen kun je wel zeggen dat de rol van agrariërs verschuift van vakman naar ondernemer.'